

Budućnost hrvatske radne snage

Sad su gotovo nezamislivi

Neki od top deset poslova koji bi se mogli pojaviti u 2030. su inženjer za otpad, stručnjak za popravak IoT-a, proizvođač organa, svemirski pilot...

stručnjacima na području elektrotehnike, računarstva i strojarstva, zatim pad potražnje za specifičnim znanjima i vještinama stručnjaka i tvrtkama koje koriste tradicionalnu tehnologiju u proizvodnji i distribuciji energije. "Preporučio bih mladima da studiraju STEM discipline jer se mogu pojaviti prilike za kreativan rad i velike zarade", rekao je Oračić.

Profesor Bojan Jerbić s Fakulteta strojarstva i brodogradnje u Zagrebu smatra da ljudi na budućnost i nove tehnologije danas gledaju kroz jednu možda previše jednostavnu prizmu jer, kaže, nije sve kao u filmovima.

"Budućnost je nelinearna, kompleksna, ali uzbudljiva i ne ovisi samo o znanosti, već i o društveno-ekonomskoj inerciji. Ekonomija stalnog rasta znači da stalno kupujemo nešto što nam ne treba, a takav sustav nije održiv. Teško je predviđjeti budućnost. Robotika se razvija u kontekstu treće industrijske revolucije i mijenja fizički rad. Pojavljuju se paradoksi, govori se da nam tehnologija uzima radna mjesta. Umjetnom inteligencijom možemo doći do različitih spoznaja, ona je naša sadašnjost i budućnost. To potvrđuje i bionika koju se rijetko spominje, a riječ je o spajanju biologije i robotike. Međutim, pritom moramo razumjeti kulturu kako bismo stvarali robotiku. Bez humanističkog pristupa nema novih iskoraka", istaknuo je Jerbić.

Ugrožena niža razina vještina

Mirjana Čagalj, potpredsjednica Hrvatske gospodarske komore za graditeljstvo, promet i veze, predstavila je istraživanja HGK o suradnji čovjeka i stroja, odnosno kako se ona odražava i kako će se tek odraziti na tržište rada.

"Pod velikim je rizikom 47 posto radnih mjesta, odnosno vjerojatno da će mnoga biti zamijenjena nekima od oblika umjetne inteligencije u sljedećih 10-20 godina. U istraživanjima se za sva zanimanja procjenjuje rizik kompjuterizacije. Umjetna inteligencija sposobna je preuzeti obavljanje zadataka i poslova koji nisu rutinski i stvarati vlastite algoritme ponašanja i djelovanja. Takav razvoj tehnologije dovodi do toga da su roboti sposobni upravljati s puno većim opsegom poslova, i to na efikasniji način od ljudi. Pod najvećim rizikom zamjene poslova su oni zaposleni u transportu i logistici, administrativnoj podršci, uredsko osoblje te radnici u proizvodnim zanimanjima gdje je vjerojatnost veća od 90 posto. Nadalje, pod rizikom su zaposleni u uslužnim djelatnostima, primjerice sportski suci, konobari, čuvari, turistički vodiči, od-

vjetnički pomoćnici. Dakle, u 20. stoljeću pod utjecajem kompjuterske revolucije srednje plaćeni poslovi postali su suvišni, a u 21. stoljeću dolazi do polarizacije na tržištu rada gdje će većina poslova koji zahtijevaju nižu razinu vještina i znanja biti zamijenjena ne-

kim od oblika računalnih algoritama. To je bliska budućnost koja će imati utjecaj na sve segmente našega života i društva, od obrazovanja do zaposlenja. Ne znamo kako će izgledati tržište poslova 2030. ili 2040. godine, ali postavlja se pitanje kako se pripremiti i čemu danas poučavamo djecu kako bismo bili konkurentni u vremenu koje dolazi", istaknula je Čagalj.

Rad je spas od dosade i oskudice

Prema procjenama Svjetskoga gospodarskog foruma, 65 posto današnje djece radit će poslove koji još uvijek ne postoje, a veliki broj poslova, točnije prema zadnjim istraživanjima oko 57 posto, pod velikim je rizikom automatizacije u sljedećih deset godina, dakle pod rizikom tzv. tehnološke nezaposlenosti i pitanja što će biti sa svim ljudima. Pitanje je i kako stvoriti dovoljan broj poslova koje bi ljudi obavljali bolje od algoritama, a da je riječ o roku od barem od 10 do 20 godina, s obzirom na snažan utjecaj digitalizacije.

"Ljudi moraju raditi jer, kako je rekao Voltaire, rad čovjeka spašava od dosade, poroka i oskudice. Stroj uči od naših ispravaka, obrađuje podatke. Premda sve to danas imamo, nitko od nas neće poslati djecu u školu autom koji ima 90 posto točnosti. Moramo tu doskočiti s još nekoliko decimala", smatra Čagalj. Roboti nisu novost i već se duže vrijeme koriste u industriji, no viceguverner Hrvatske narodne banke Vedran Šošić istaknuo je da je problem rastuća polarizacija rada.

"U zadnjih desetak godina raste broj robota, a trenutno ih u svijetu ima gotovo dva milijuna, godišnje ih se proizvede više od 200 tisuća. Istovremeno bilježimo i veliki pad cijene robota i pojeftinjenje od gotovo 80 posto, što ih čini ekonomski opravdanima. Jedan robot danas mijenja otprilike 1000 radnika, u čemu je najdalje otišla autoindustrija, s 30-40 robota na 1000 zaposlenika. Jedan robot na 1000 zaposlenih smanjuje zaposlenost za 0,2 posto i smanjuje plaće radnika za 0,4 posto. Ako se broj robota povećava, to znači da će se broj radnih mjesta još više smanjivati", istaknuo je Šošić. No, kaže i da postoji način da se kompenzira negativan učinak robota na nezaposlenost, posebno taj manjak u industriji, tim više što će se u budućnosti povećati broj robota, ali će se nastaviti i radikalni trend pojeftinjenja.

Darko Oračić je zaključio da neće biti masovne destrukcije i nestanka radnih mjesta, već da će ljudi i strojevi biti partneri, no da o tome treba više govoriti i raspravljati kako bi se pronašla adekvatna rješenja. ♦

Za više od 90% polaznika Growwwa karijere i dalje rastu u Ininoj grupaciji

Mladi stručnjaci iz različitih područja, bez ikakva radnog iskustva ili s do najviše jednom godinom, već puno desetljeće dobivaju prilike okušati se raditi u Ini, koja im kroz program Growww daje mogućnost odrađivanja jednogodišnjeg staža.

S obzirom na to da su prijave za ovogodišnji, jubilarni 10. natječaj upravo okončane i tek slijedi evaluacija svih pristiglih profila (ove godine primaju se kandidati iz naftnog inženjerstva, geologije, kemijskog inženjerstva, ekonomije, elektrotehnike/informatike, strojarstva i građevine), sumirali smo koliko se ljudi od 2010. preko Growwwa zaposlilo u samoj naftnoj kompaniji, ali i vezanim tvrtkama.

Growww, podsjećaju iz Ine, nije samo pripravnički program, već i posao s punim radnim vremenom i stimulativnim primanjima. Tijekom jednogodišnjeg staža pred pripravnike se postavljaju izazovni poslovni ciljevi, a svakom pripravniku dodijeljen je iskusni stručnjak – mentor uz čije vodstvo rješavaju poslovne zadatke i dostižu zadane ciljeve, dok kroz program poslovne edukacije stječu nova znanja i vještine s ciljem upoznavanja svih djelatnosti kompanije i širokog spektra poslovnih događanja, kao i Ininih rafinerijskih postrojenja i naftno-plinskih pogona.

U proteklom razdoblju ukupno su preko Growwwa zaposlena 654 pripravnika, od kojih je čak više od 90% ostalo raditi i dalje radi u Ina Grupi. Velika većina, njih 499, je u samoj Ini d.d., 36 ih je u tvrtki STSI, 34 u Croscu, 29 u Plavom timu, 26 u TRS-u, 10 u Ina Mazivima, 9 u Rotaryju, 7 u Sarajevu u tvrtki Holdina, tri u Ina Jadranu i jedan u Energopetrolu.

Što se tiče obrazovne zastupljenosti pripravnika od početka pokretanja ovoga programa u Ini, 192 su 'growwwovca' ekonomisti, 130 je završilo naftno rudarstvo, 91 je diplomirao

Jubilarno deseto izdanje programa Growww uskoro započinje, prijave na natječaj su okončane PD

na kemijskim tehnologijama i 83 na strojarstvu. Elektrotehničara su 62, 19 je pripadnika IT usmjerenja, koliko i građevinara i geodeta, a osim tehničkih provenijencija ima i društvenjaka, od psihologa do pravnika i pojedinaca sa završenim obrazovnim i kulturnim smjerovima.

Iz Ine će reći da je Growww prilika za super početak i razvoj karijere mladim diplomantima, čak i onima koji nakon jedne godine odluče napustiti ovu kompaniju i poslovne korake nastaviti (g)raditi drugdje. snv

Britanci liječnicima nude i 65.000 kuna. Vani se u 5,5 godina zaposlilo njih 458 iz RH

Specijalisti obiteljske medicine iz Hrvatske imaju sada priliku zaposliti se u Velikoj Britaniji jednostavnije i brže nego ikad. Britanski Državni zavod za zdravstvo (NHS) pokrenuo je najveći međunarodni program zapošljavanja nekoliko tisuća specijalista obiteljske medicine u Velikoj Britaniji. Za pronalazak i zapošljavanje obiteljskih doktora iz svih zemalja članica EU, tako i Hrvatske, zadužena je poljska agencija Paragona, koja im osigurava besplatne pripreme za posao, uključujući tečaj engleskog jezika. Traži se ukupno oko 1000 ljudi, a limita za našu zemlju nema. Liječnicima se nudi stalni ugovor o radu na neodređeno te plaća od 70.000-90.000 funti godišnje (50-65.000 kn mjesečno), tečaj engleskog, pa i pomoć oko preseljenja, kod traženja stana, škole ili vrtića. Uvjet koji kandidati mora-

ju ispuniti jest da imaju medicinsku diplomu i specijalistički stupanj opće prakse u skladu s direktivom EU, EU ili EEA državljanstvo, te osnovno znanje engleskog jezika. Podaci Hrvatske liječničke komore (HLK) pokazuju da je od ulaska Hrvatske u EU 2013. ukupno 1655 liječnika zatražilo izdavanje potvrda u svrhu priznavanja stručnih kvalifikacija u zemljama EU i Europskog gospodarskog prostora (EGP), od toga u zadnjih godinu dana 218. U 5,5 godina njih 680 prekinulo je radni status u RH, unazad godinu dana njih 136. "Od tih 680 liječnika 458 nam je prijavilo da radi u inozemstvu. Najčešće države odlaska su Njemačka, UK, Irska, Austrija i Švedska, a najčešće specijalizacije su anesteziologija, interna medicina, opća kirurgija, radiologija i psihijatrija", kažu iz Komore. md